

SARDAR PATEL UNIVERSITY
BA (III Semester) Examination
Thursday, 27th November
2014

10.30 am - 1.30 pm

UA03CSLT05 - Sanskrit Literature Paper V

अभिज्ञान शाकुन्तलम्-कालिदासः

कुल गुण : ७०

प्र.१ अभे ते त्रयानो अनुपाद करो.

(१५)

- १) न खलु न खलु बाणः सन्निपात्योऽयमस्मिन्
 मृदुनि मृग शरीरे पुष्पराशाविवाग्निः ।
 कव बत हरिणकानां जीवितं चातिलोलं
 कव च निशितनिपाताः वज्रसाराः शरास्ते ॥
- २) अनाघ्रातं पुष्पं किसलयमलूनं कररूहै-
 रनाविद्धं रत्नं मधु नवमनास्वादितरसम् ।
 अखण्डं पुण्यानां फलमिव च तद्रूपमनघं
 न जाने भोक्तारं कमिह समुपस्थास्यति विधिः ॥
- ३) विचिन्तयन्ती यमनन्यमानसा
 तपोधनं वेत्ति न मामुपस्थितम् ।
 स्मरिष्यति त्वां न स बोधितोऽपि
 सन् कथां प्रमत्तः प्रथमं कृतामिव ॥
- ४) पातुं न प्रथमं व्यवस्यति जलं युष्मास्वपीतेषु या
 नादत्ते प्रियमण्डनापि भवतां स्नेहेन या पल्लवम् ।
 आद्ये वः कुसुमप्रसूति समये यस्या भवत्युत्सवः
 सेयं याति शकुन्तला पतिगृहं सर्वैरनुज्ञायताम् ॥
- ५) रम्यं द्वेष्टि यथा पुरा प्रकृतिभिर्न प्रत्यहं सेव्यते
 शय्या प्रान्त विवर्तनैविगमयत्युन्निद्र एव क्षपाः ।
 दाक्षिण्येन ददाति वाचमुचितामन्तः पुरेभ्यो यदा
 गोत्रेषु स्खलितस्तदा भवति व्रीडाविलक्षश्चिरम् ॥

અથવા

- પ્ર.૧ ગમે તે ત્રણ સસંદર્ભ સમજાવો. (૧૫)
- ૧) અતિ સ્નેહ: પાપ શઙ્કી ।
 - ૨) કિમિવ હિ મધુરાણાં મણ્ડનં નાકૃતીનામ્ ।
 - ૩) અહો સર્વસ્વવસ્થાસુ રમણીયત્વમાકૃતિ વિશેષાણામ્ ।
 - ૪) અથવા અનાર્યા: પરદારવ્યવહાર: ।
 - ૫) સતાં હિ સંદેહપદેષુ વસ્તુષુ પ્રમાણમન્ત:કરણપ્રવૃત્તય: ।
- પ્ર.૨ ‘અભિજ્ઞાન શાકુન્તલમ્’ માં આપતાં અતિપ્રાકૃત તત્વો જણાવો. (૨૦)

અથવા

- પ્ર.૨ કણ્વની અનુપસ્થિતિનું નાટ્યગત મહત્ત્વ દર્શાવો. (૨૦)
- પ્ર.૩ ‘અભિજ્ઞાન શાકુન્તલમ્’ ને આધારે કાલિદાસની પ્રણયભાવનાનું નિરૂપણ કરો. (૨૦)

અથવા

- પ્ર.૩ ‘અભિજ્ઞાન શાકુન્તલમ્’ ના ચતુર્થ અંકમાં શકુન્તલા વિદાય પ્રસંગનું વર્ણન કરો. (૨૦)
- પ્ર.૪ ગમે તે બે વિશે ટૂંકનોંધ લખો. (૧૫)
- ૧) ભ્રમરબાધા પ્રસંગ
 - ૨) અભિજ્ઞાન શાકુન્તલમ્ નાં સ્ત્રી પાત્રો.
 - ૩) શકુન્તલા-પ્રત્યાખ્યાન
 - ૪) તૃતીય અંકનું રસદર્શન

